

Aan de leden van de vaste commissie voor Justitie en
Veiligheid (met afschrift aan de leden van de vaste
commissie van de vaste commissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport) van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Per E-mail

Datum   Ons kenmerk
26-6-2023   00254155/2023

Contactpersoon   Telefoon
Tessa Koster   0623434143

Onderwerp
Commissiedebat
Gevangeniswezen
en TBS

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Op 4 juli aanstaande spreekt u minister Weerwind in het commissiedebat Gevangeniswezen en TBS. In deze brief geeft het Forensisch Netwerk u graag enkele aandachtspunten mee. U kunt deze brief zien als een aanvulling op [de brief van het Forensisch Netwerk die u bij het vorige CD \(medio feb 2023\) over dit onderwerp heeft ontvangen](#).

Medeleven en belang zorgvuldigheid

Wij willen allereerst ons medeleven uitspreken naar de nabestaanden van het steekincident in Den Haag van vorige week. Een onbeschrijfelijk voorval met een dodelijk gevolg. Mede vanwege de grote impact en gevoeligheid van dit soort incidenten willen wij ook oproepen tot het zorgvuldig omgaan met het frame van tbs (tbs-gestelden/ex-tbs'er). Zowel in de media als in het politieke en maatschappelijke debat. Zo heeft de betrokkene van het steekincident geen tbs-behandeling gehad, terwijl de nieuwsframing wel die indruk geeft. Deze frames zijn niet alleen schadelijk voor de klinieken en het personeel in de sector, maar ook voor de patiënten (stigma) en hun resocialisatie en de veiligheid van de samenleving.

Bewaak de waarde en uniciteit van Forensische Zorg

Forensische Zorg (FZ) levert een aanzienlijke bijdrage aan een veiligere samenleving. Wij zijn trots op het stelsel én op de mensen die hierin werken en zich hier dagelijks met succes voor inzetten. Zeker in een periode dat incidenten recent op het netvlies liggen, is het van belang om in het politieke debat naar de feiten te blijven kijken.

Het percentage personen dat binnen twee jaar een nieuw delict pleegt, ligt na enkel een detentiestraf op 52-53% (9-11% daarvan zeer ernstige delicten). Dat is maar liefst twee keer zo hoog als recidive na ambulante zorgtrajecten: 26-27% (2-3% daarvan zeer ernstig). Bij tbs-trajecten betreft dit 18-20% (4-7% daarvan zeer ernstig) en bij de overige trajecten met intramurale zorg 34-37% (3-6% daarvan zeer ernstig)¹. Kortom: forensische behandeling is effectief en draagt bij aan een veiligere samenleving.

Dit neemt niet weg dat wanneer er een incident gebeurt, dit grote impact heeft op de slachtoffers, betrokkenen, maatschappij, op de forensische zorgaanbieders én de betrokken medewerkers. Het is van belang dat de sector lering trekt uit alle incidenten. Daarom worden incidenten en rapportages uit onderzoek uitgebreid besproken in de netwerken van forensische zorgaanbieders. Zo versterken we het lerend vermogen van de FZ. Ook werkt de sector continue aan verdere kwaliteitsverbetering. Een voorbeeld is de invoering van het kwaliteitskader Forensische Zorg, dat momenteel door de sector wordt geïmplementeerd en bijdraagt aan een gedeelde visie over goede kwaliteit van zorg en hoe die zorg kwalitatief te blijven ontwikkelen.

Wij willen u op het hart drukken: laat u niet leiden door incidenten en help mee het positieve resultaat van de forensische zorg op de veiligheid van de maatschappij te beschermen.

Versterken keten Forensische Zorg

Hoe is de Forensische keten dan te versterken en welke rol kan u daarin als politicus spelen? Wij zien de volgende knelpunten en oplossingsrichtingen.

1. Voldoende capaciteit van kwalitatief goede FZ

De capaciteit van de hoogst beveiligde Forensische Zorg (Tbs) staat onder druk. Ook zien we een druk op de instellingen voor de Sterk Gedragsgestoord Licht Verstandelijk Gehandicapt (SGLVG)-doelgroep. Dit komt zowel door de toename in het aantal tbs-opleggingen (de voorkant), als een verstokte door- en uitstroom tijdens en na de forensische zorg richting de reguliere zorg, het beschermd wonen en de gemeenten.

Welke oplossingsrichtingen kan de politiek ondersteunen?

a. Integrale capaciteitsontwikkeling

De bewindspersonen van J&V, VWS en BZK moeten blijven werken aan integraal beleid over wonen, veiligheid, leefbaarheid en (zorg)capaciteit. Capaciteitsdruk kan worden verlicht door integrale oplossingen in de gehele keten. Zo kan druk op de hoogst beveiligde capaciteit alleen worden verlaagd door ook te investeren in het beschikbaar hebben van voldoende woningen voor cliënten met of zonder eerdere forensische titel die weer terug in de samenleving komen. Vervolgvorzieningen in de keten dienen voldoende capaciteit te hebben om doorstroom mogelijk te maken. Zodat cliënten de juiste zorg op de juiste plek krijgen en niet langer dan nodig in een onderdeel van de keten zitten.

*Vraag de minister om meer woningen, urgentieverklaringen en leefbaarheid te borgen. Die leefbaarheid moet in gemeentelijke woonprogramma's worden opgenomen. Verbind projecten als 'Een Thuis voor Iedereen', 'Leefbaarheid en Veiligheid' en de inzet van bijvoorbeeld VWS op de arbeidsmarkt in de zorg.

---

¹ Recidive na forensische zorgtrajecten met uitstroom 2013 – 2015 (WODC, 2020).

b. Gegevensverstrekking

In de Wet forensische zorg bestaat geen wettelijke grondslag voor gegevensverstrekking aan instellingen die niet-forensische zorg bieden. Uitwisseling van gegevens is enkel bij toestemming van de cliënt mogelijk. Het is echter de vraag in hoeverre in deze situaties toestemming als 'vrij' gegeven beschouwd kan worden. Daarom vroeg [het Forensisch Netwerk in een eerdere brief](#):

*Kunt u de minister vragen deze wettelijke grondslag te realiseren?

De knellende arbeidsmarkt wreekt zich in de forensische zorg net zo goed als elders. Meer actie is nodig om voldoende personeel aan te trekken, te behouden of om alternatieven te ontwikkelen voor kwalitatief goede zorg.

c. Technologische innovaties

Innovaties kunnen werklast verlagen mits wet- en regelgeving daar de ruimte voor bieden. Zulke ontwikkelingen moeten echter ook financieerbaar zijn en niet tot tariefkortingen leiden: de bespaarde ruimte moet immers ten goede komen van personele capaciteit.

*Kunt u de bewindspersoon vragen randvoorwaarden (juridisch en financieel) te scheppen voor inzet van medische innovaties en technologie (zoals bodyscans)?

*Zou het ministerie met de NZa kunnen optrekken in het organiseren van passende financiering voor implementatie van technologische innovaties?

d. Inzet ervaringsdeskundigen

Het juist inzetten van ervaringsdeskundigen kan werkdruk verlagend werken. Maar: een heldere en duurzame financiering is vaak niet op orde. Ook ondervinden zorgaanbieders nog veel problemen met het aanvragen van een VOG voor ervaringsdeskundigen.

*Kunt u de bewindspersoon vragen inzet van ervaringsdeskundigen verder te faciliteren en de selectiecriteria voor het verstrekken van een VOG aan te passen zodat het past bij de ervaringsdeskundigen in de FZ (een speciale VOG ervaringsdeskundige FZ)?

Wij hopen dat bovenstaande punten behulpzaam zijn in uw voorbereiding. Voor meer informatie, vragen of een gesprek naar aanleiding van deze brief, kunt u contact opnemen met Tessa Koster, secretaris van het Forensisch Netwerk via tkoster@denederlandseggz.nl of op telefoonnummer 0623434143.

Met vriendelijke groet,

H.M. van Bussel
Voorzitter van het Forensisch Netwerk

Het Forensisch Netwerk is een samenwerkingsverband van de Nederlandse ggz, Valente, VGN, TBS NL en VKN.